

GIẢI PHÁP THU HÚT LAO ĐỘNG ĐÁP ỨNG NHU CẦU PHÁT TRIỂN CỦA KHU KINH TẾ NGHI SƠN ĐẾN NĂM 2020

Th.s Lê Thị Lan, Th.s Lê Quang Hiếu, Th.s Nguyễn Thị Huyền

Trường Đại học Hồng Đức

Khu kinh tế Nghi Sơn, Thanh Hoá được thành lập năm 2006 và đang dần khẳng định vai trò chủ lực cho sự phát triển của vùng kinh tế Bắc Trung Bộ. Sự phát triển của khu kinh tế đặt ra nhu cầu thu hút hàng chục nghìn lao động. Tuy nhiên, thực tế các chính sách thu hút lao động của khu kinh tế đầy tiềm năng này vẫn chưa thực sự hấp dẫn. Những lao động cần thu hút vẫn chưa tiếp cận một cách đầy đủ được với thông tin và chính sách về lao động của khu kinh tế; cuộc sống của người lao động đang làm việc tại khu kinh tế còn nhiều khó khăn. Vì vậy, bài viết này làm rõ những hạn chế, từ đó trên cơ sở đánh giá thực trạng, đề xuất một số giải pháp để thu hút lao động đáp ứng nhu cầu phát triển của khu kinh tế Nghi Sơn đến năm 2020.

Từ khoá: Khu kinh tế Nghi Sơn, Thu hút lao động

1. Giới thiệu

Khu kinh tế là mô hình mới có tính đột phá cho phát triển kinh tế vùng nhằm khai thác các lợi thế về điều kiện tự nhiên, thí điểm áp dụng những thể chế và chính sách kinh tế mới để huy động tối đa nguồn nội lực, để thực hiện sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Đến nay, Thủ tướng Chính phủ đã quyết định thành lập 18 KKT với tổng diện tích đất liền và mặt nước biển hơn 730.000 ha. Các KKT cả nước hiện thu hút được khoảng 130 dự án FDI với tổng mức đầu tư hơn 25 tỷ USD và khoảng 650 dự án đầu tư trong nước với tổng vốn đầu tư gần 537 nghìn tỷ đồng [2]. Khu kinh tế Nghi Sơn được thành lập năm 2006, là trung tâm kinh tế của tỉnh Thanh Hóa và vùng Bắc Trung bộ, có ý nghĩa quan trọng về quốc phòng, an ninh quốc gia. Khu kinh tế Nghi Sơn gắn với cảng biển nước sâu Nghi Sơn, Cảng Nghi Sơn được xây dựng là cảng tổng hợp quốc gia, đầu mối khu vực (loại I), đáp ứng nhu cầu xuất khẩu hàng hóa phục vụ Nghi Sơn và các vùng lân cận. Khu kinh tế Nghi Sơn đã có sự vươn lên mạnh mẽ, ngày càng khẳng định vai trò vị trí quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Thanh Hoá. Sự phát triển của Khu kinh tế Nghi Sơn đặt ra nhu cầu thu hút và sử dụng lao động với số lượng lớn cho Khu kinh tế đầy tiềm năng này. Vì vậy, từ việc đánh giá thực trạng về môi trường làm việc, bài viết đề xuất một số giải pháp để thu hút lao động

đáp ứng nhu cầu phát triển của KKT Nghi Sơn đến năm 2020.

2. Phương pháp nghiên cứu

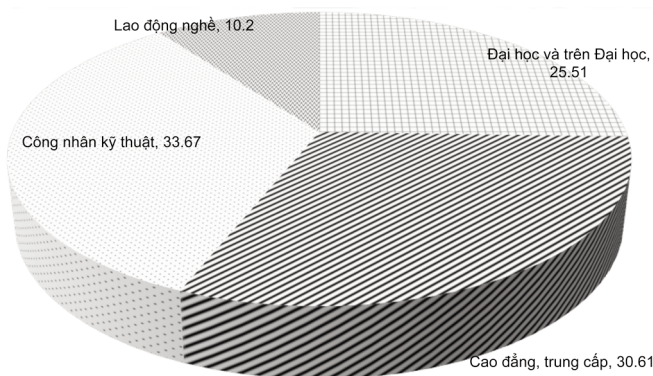
Bài viết sử dụng cả 2 loại số liệu thứ cấp và sơ cấp. Số liệu thứ cấp thu thập từ năm 2009 đến năm 2011. Số liệu sơ cấp thông qua quan sát, phỏng vấn trực tiếp và phát phiếu điều tra đối với các đối tượng là những người trong độ tuổi lao động thuộc 12 xã vùng nghiên cứu; người lao động làm việc tại các doanh nghiệp trong Khu kinh tế Nghi Sơn; nhà quản lý doanh nghiệp, các nhà quản lý khu kinh tế và các nhà quản lý địa phương thuộc Khu kinh tế Nghi Sơn.

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Nhu cầu nhân lực của Khu kinh tế Nghi Sơn đến năm 2020

Khu kinh tế Nghi Sơn (KKT Nghi Sơn) nằm phía Nam tỉnh Thanh Hoá, trên trục giao lưu Bắc- Nam của đất nước, cách Thủ đô Hà Nội 200 km về phía Nam, là cầu nối giữa vùng Bắc Bộ với Trung Bộ, với thị trường Nam Lào và Đông Bắc Thái Lan. Nghi Sơn có cảng biển nước sâu, đã được quy hoạch xây dựng cụm cảng cho tàu 50.000 DWT cập bến. Ngày 15 tháng 05 năm 2006, Thủ tướng Chính phủ đã có Quyết định số 102/QĐ-TTg về việc thành lập và ban hành Quy chế hoạt động của khu kinh tế Nghi Sơn. Theo Quyết định của Thủ tướng, KKT

Biểu đồ 1: Dự kiến cơ cấu lao động của Khu kinh tế Nghi Sơn đến năm 2020

Nghi Sơn có tổng diện tích 18.611.8 ha, được xây dựng với mục tiêu phát triển thành khu kinh tế tổng hợp đa ngành, đa lĩnh vực với trọng tâm là công nghiệp nặng và công nghiệp cơ bản như : Công nghiệp lọc hóa dầu, công nghiệp luyện cán thép cao cấp, công nghiệp sửa chữa và đóng mới tàu biển, công nghiệp nhiệt điện, công nghiệp vật liệu xây dựng, sản xuất hàng tiêu dùng, chế biến và xuất khẩu... Đến hết tháng 5/2012 khu kinh tế Nghi Sơn đã thu hút được 56 Dự án đầu tư, tổng mức vốn đăng ký đầu tư trên 11 tỷ USD trong đó có 6 dự án FDI với số vốn đăng ký đầu tư trên 6,8 tỷ USD [3].

Dự báo năm 2015 tổng số lao động làm việc tại KKT Nghi Sơn là: 30.000 người, trong đó lao động có trình độ đại học, trên đại học 6.300 người, lao động có trình độ cao đẳng, trung cấp 6.600 người, công nhân kỹ thuật 7.500 người và lao động phổ thông và đã qua đào tạo nghề 9.600 người. Giai đoạn từ năm 2015 đến 2020 được xác định là giai đoạn then chốt, đặt nền móng vững chắc cho quá trình phát triển khu kinh tế Nghi Sơn, tập trung xây dựng cơ sở hạ tầng, hoàn thiện cơ chế, chính sách.

Đến năm 2020 Khu kinh tế Nghi Sơn sẽ có khoảng từ 95 - 100 ngàn lao động đến làm việc [1]. Chủ yếu là các ngành công nghiệp nặng và công nghiệp hoá chất như Công nghiệp lọc hoá dầu, cảng biển, đóng tàu, luyện cán thép...

3.2. Tình hình sử dụng lao động của các doanh nghiệp tại Khu kinh tế Nghi Sơn

Năm 2011, khu kinh tế Nghi Sơn có số lượng lao động là 3.625 người, tăng 4,5% so với năm 2010. Năm 2010, tỷ lệ lao động tăng đột biến là

64.8 % so với năm 2009. Lý do là năm 2008, khu kinh tế có vốn đăng ký đầu tư tăng cao nhất và các doanh nghiệp này chủ yếu bắt đầu sản xuất kinh doanh từ đầu năm 2010. Lao động địa phương được sử dụng với tỷ lệ còn khiêm tốn từ 22,37 -38.07%. Tỷ lệ này lại có xu hướng giảm dần do số lao động của khu kinh tế tăng nhanh, nhưng số lao động địa phương được sử dụng gần như không thay đổi mặc dù sử dụng lao động địa phương có rất nhiều lợi thế. Điều này có nhiều lý do nhưng lý do chính là trình độ của lao động địa phương khá thấp.

Phân theo trình độ, số lao động có trình độ từ cao đẳng trở lên chiếm khoảng 20%. Số lao động có trình độ trung cấp và lao động nghề chiếm tỷ lệ đa số. Số lao động ở trình độ này tăng nhanh, năm 2011 tăng gấp 2 lần năm 2009. Lao động phổ thông chỉ chiếm từ 2.5-3%. Như vậy, lao động tại Khu kinh tế Nghi Sơn gần như đều phải trải qua đào tạo và đào tạo ở mức độ trung cấp và lao động nghề là chủ yếu. Điều này cũng định hướng cho chiến lược đào tạo nguồn lao động cho khu kinh tế.

Công tác thu hút lao động tại khu kinh tế Nghi

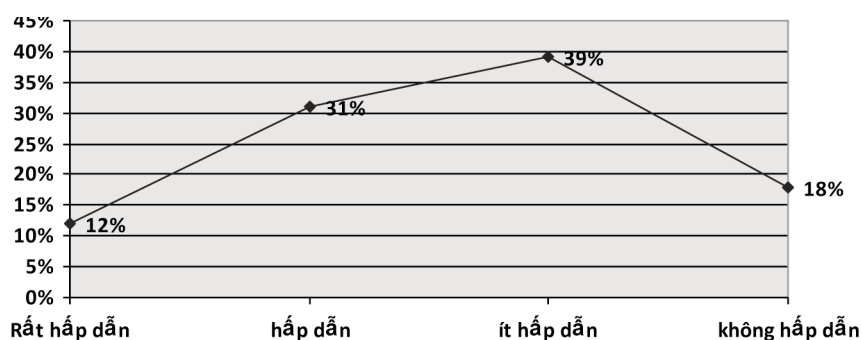
Bảng 1: Tình hình sử dụng lao động của các doanh nghiệp tại KKT Nghi Sơn

Đơn vị tính : Người, %

Chỉ tiêu	Năm 2009		Năm 2010		Năm 2011	
	Số lượng	Tỷ lệ	Số lượng	Tỷ lệ	Số lượng	Tỷ lệ
1. Tổng lao động	2104		3469		3625	
- Từ cao đẳng trở lên	551	26.19	635	18.30	689	19.01
- Trung cấp, lao động nghề	1500	71.29	2753	79.36	2851	78.65
- Lao động phổ thông	53	2.52	81	2.33	85	2.34
2. Tham gia Bảo hiểm xã hội	952	45.25	1523	43.90	1843	50.84
3. Lao động địa phương	801	38.07	802	23.12	811	22.37

(Nguồn: Xử lý số liệu từ Ban quản lý dự án Nghi Sơn)

Biểu đồ 2: Đánh giá về sự thu hút lao động của khu kinh tế Nghi Sơn

Sơn bước đầu đã có những kết quả tốt. Các doanh nghiệp hoạt động trên địa bàn khu kinh tế hầu như đã tuyển dụng được lao động phù hợp với yêu cầu. Để đạt được những kết quả như trên là thành quả của các chính sách hỗ trợ từ Chính phủ, UBND Tỉnh Thanh Hoá, các hoạt động tuyên truyền, giới thiệu, kết nối của BQL Nghi Sơn... Công tác này đã đạt được những kết quả tốt trên các phương diện như sau: công việc ổn định, chế độ đãi ngộ lao động về lương, thu nhập khá cao và cao hơn mặt bằng chung của các khu công nghiệp trên địa bàn Thanh Hoá; có nhiều khoản hỗ trợ tăng thêm thu nhập cho người lao động như tiền ăn trưa, tiền tăng ca, tiền thưởng sáng kiến, tăng năng suất; nhiều doanh nghiệp có nhà ở khang trang và đầy đủ tiện nghi cho người lao động.

Tuy nhiên, đánh giá chung về độ hấp dẫn của các chính sách của khu kinh tế Nghi Sơn đối với người lao động có nhiều ý kiến khác nhau, trong đó 39% cho rằng còn ít hấp dẫn đối với người lao động. Theo kết quả điều tra thì nguyên nhân chính là do điều kiện sinh hoạt của người lao động tại khu kinh tế còn nhiều hạn chế.

Thực tế, trong quá trình xây dựng khu kinh tế Nghi Sơn cho thấy hàng loạt các dự án lớn như: Dự án đầu tư kết cấu hạ tầng khu công nghiệp, dự án xây dựng khu chung cư cho công nhân, xây dựng các công trình công cộng, trường học, bệnh viện, khu thể thao, khu dịch vụ, khoa học – công nghệ... đa số các công trình phục vụ sinh hoạt cho người lao động còn đang ở dạng dự án chuẩn bị thi công hoặc đang thi công, thậm chí là còn đang ở trên giấy. Vì vậy, hệ thống trường học, bệnh viện, khu vui chơi tại khu kinh tế hiện nay chưa có. Các thể thao chủ yếu trong khuôn viên của một số doanh nghiệp. Vì vậy đánh giá về tình hình này đa số các ý kiến cho rằng “*cơ sở hạ tầng gần như là chưa có*”, chỉ có

46% cho rằng “*cơ sở hạ tầng ở mức cơ bản*” và không có ý kiến nào chọn đánh giá cho rằng cơ sở hạ tầng “*rất thuận lợi, có đầy đủ cơ sở hạ tầng hiện đại*”. Với thực trạng này, để phát triển khu kinh tế Nghi Sơn trở thành một đô thị hiện đại vẫn còn rất xa.

Khảo sát về tình trạng nhà ở cho người lao động tại KKT cho thấy nhiều doanh nghiệp đã xây dựng được nhà ở cho CBCNV rất khang trang và đầy đủ tiện nghi hiện đại như nhà máy xi măng Nghi Sơn, Nhà máy nhiệt điện, Cảng PTSC Thanh Hoá, Công ty JuJong... Tuy nhiên vẫn còn nhiều người lao động còn phải thuê nhà trọ đặc biệt có đến 34% cho rằng “*Phải thuê nhà trọ với giá cao*”. Bên cạnh tình trạng nhà trọ giá cao người lao động còn phải sống trong điều kiện chi phí sinh hoạt đắt đỏ. Các hàng hoá, dịch vụ tại khu kinh tế thậm chí còn đắt hơn mặt bằng chung ở thành phố Thanh Hoá. Điều này góp phần làm cho cuộc sống người lao động thêm khó khăn mặc dù thu nhập khá cao.

Bên cạnh tình trạng thiếu thốn về cơ sở hạ tầng cho sinh hoạt, người lao động ở khu kinh tế còn đối mặt với tình trạng ô nhiễm môi trường. Mặc dù các doanh nghiệp hoạt động trên địa bàn khu kinh tế đều cam kết thực hiện bảo vệ môi trường, nhưng khu kinh tế đang trong giai đoạn đầu tư xây dựng mới các dự án vì vậy việc ô nhiễm bụi khói và ô nhiễm tiếng ồn là không thể tránh khỏi. Đánh giá về tình trạng này 63% ý kiến của người lao động cho rằng “*môi trường ô nhiễm*” và 28% cho rằng là bình thường và chỉ có không đến 10% lạc quan cho rằng “*môi trường trong lành*”.

Các hoạt động nghỉ ngơi, vui chơi giải trí còn chưa phong phú, chưa có nhiều địa điểm cũng như các hoạt động, sự kiện giải trí cho người lao động tham gia. Đời sống tinh thần của người lao động còn

chưa được thực sự quan tâm chăm sóc. Đánh giá về ý kiến “*Thường xuyên có các hoạt động giao lưu, vui chơi, giải trí*”, chỉ có 22% người lao động đồng ý và không có ý kiến nào là rất đồng ý. Điều này thể hiện sự nghèo nàn trong đời sống tinh thần của người lao động tại khu kinh tế.

Khảo sát sự đánh giá về chính sách đào tạo nguồn lao động cho khu kinh tế Nghi Sơn, thì có 15% phiếu trả lời cho rằng có nhiều chính sách hỗ trợ đào tạo lao động và 48% cho rằng “*Ít chính sách hỗ trợ đào tạo lao động*”, đặc biệt có gần 37% “*không biết thông tin về hỗ trợ đào tạo*”. Trong số những người không biết thông tin chủ yếu là lao động ngoài địa phương. Điều này khẳng định công tác tuyên truyền về hỗ trợ đào tạo chưa tiếp cận được người lao động ngoài địa bàn Tĩnh Gia. Như vậy, công tác hỗ trợ đào tạo với người lao động đã có phần nào tác dụng tuy nhiên tác dụng vẫn chưa cao.

Ngoài ra, theo số liệu từ bảng 1 tỷ lệ tham gia bảo hiểm xã hội chỉ khoảng gần 50% là khá thấp. Điều này thể hiện quyền lợi của người lao động vẫn chưa được quan tâm đúng mức.

3.3. Một số giải pháp thu hút lao động cho KKT Nghi Sơn

3.3.1 Nhanh chóng hoàn thiện các dự án cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội để sớm đưa vào sử dụng

Việc nâng cao chất lượng và đẩy nhanh tiến độ thực hiện, sớm đưa các dự án xây dựng kết cấu hạ tầng vào sử dụng, một mặt góp phần thu hút các dự án đầu tư phát triển kinh tế để tạo thêm việc làm cho người lao động, mặt khác còn tạo điều kiện thuận lợi và nâng cao chất lượng cuộc sống cho người lao động. Khu kinh tế có cơ sở hạ tầng xã hội tốt sẽ hấp dẫn người lao động làm việc và định cư tại đó. Cụ thể: xúc tiến nhanh việc hình thành khu đô thị đảm bảo đến năm 2015 nâng thị trấn Tĩnh Gia thành đô thị loại 4; nâng cấp hệ thống trường phổ thông, trạm y tế trong khu kinh tế và Bệnh viện Đa khoa Nghi Sơn đáp ứng nhu cầu đào tạo nguồn nhân lực cho các dự án và nhu cầu khám chữa bệnh; đẩy nhanh tiến độ đầu tư sớm đưa khu dịch vụ công nghiệp tổng hợp Petechim, khu du lịch sinh thái đảo Nghi Sơn đi vào hoạt động để tạo cảnh quan đồng thời nâng cao chất lượng cuộc sống cho người lao động.

3.3.2 Tạo điều kiện về nhà ở cho người lao động

Đây được xem là giải pháp mang tính chất bền vững trong việc thu hút và giữ chân người lao động. Xuất phát từ quan điểm của người Việt Nam – “An

cư rồi mới lạc nghiệp”. Khi người lao động ổn định được chỗ ở sẽ yên tâm công tác và gắn bó lâu dài với khu kinh tế.

Để giải quyết được vấn đề này, cần có các chính sách khuyến khích đầu tư xây dựng chung cư cho công nhân làm việc trong Khu kinh tế Nghi Sơn. Thực hiện đa dạng hóa các hình thức đầu tư xây dựng nhà ở cho công nhân. Khuyến khích xã hội hóa về nhà ở và thành lập quỹ nhà ở cho người lao động làm việc trong Khu kinh tế Nghi Sơn nhằm hỗ trợ tiền thuê, mua nhà cho người lao động có thu nhập thấp làm việc tại các doanh nghiệp trong khu kinh tế.

3.3.3. Thực hiện tốt chính sách xã hội và tạo môi trường thuận lợi về y tế, giáo dục, văn hóa, xã hội... cho người lao động

Triển khai thực hiện chương trình an sinh xã hội và phúc lợi xã hội về y tế, giáo dục, văn hoá, xã hội... đối với lao động làm việc trong Khu kinh tế Nghi Sơn. Đặc biệt là các hoạt động văn hoá, thông tin, thể dục thể thao đáp ứng tốt cho nhu cầu hưởng thụ của nhân dân, bảo tồn và phát huy văn hoá truyền thống. Định kỳ tổ chức cho công nhân lao động tham quan các di tích và danh thắng trên địa bàn tỉnh và các tỉnh lân cận; sinh hoạt tại các nhà văn hoá, câu lạc bộ, giao lưu thể thao... Đây là cơ sở thiết chế văn hoá góp phần làm phong phú đời sống văn hóa, tinh thần của công nhân lao động.

3.3.4. Quảng bá rộng rãi các thành tựu, công khai thông tin về lương và điều kiện làm việc đến người lao động

Giai đoạn từ nay đến năm 2020 nhu cầu về nhân lực của Khu kinh tế Nghi Sơn là rất lớn. Việc thu hút lao động không chỉ là trong tỉnh mà còn là lao động ở các địa phương khác và lao động chất lượng cao từ nước ngoài. Vì vậy, bên cạnh việc tiếp tục quảng bá hình ảnh và tiềm năng của khu kinh tế Nghi Sơn, phải thông tin rộng rãi về nhu cầu tuyển dụng và các chế độ cho người lao động trên các phương tiện thông tin đại chúng để thu hút lao động. Khi thông tin được quảng bá rộng rãi, thu hút được sự chú ý của đại chúng, thì các đơn vị tại khu kinh tế có cơ hội tuyển chọn tuyển mộ đủ số lượng và phù hợp về chất lượng. Đặc biệt, khu kinh tế Nghi Sơn có lợi thế về mức lương trung bình cao hơn nhiều so với các khu công nghiệp trên địa bàn Thanh Hoá, vì vậy nên quảng bá thông tin này để thu hút lao động. Việc công khai mức lương, thưởng và các chế độ bảo hiểm của các doanh nghiệp tới các ứng viên là một

cách làm mới mà trước đây doanh nghiệp không mấy khi áp dụng.

3.3.5. Thu hút lao động đi đôi với giải quyết việc làm cho nhân dân địa phương, nhất là những hộ gia đình thuộc diện tái định cư

Việc sử dụng lao động tại địa phương có rất nhiều lợi thế. Vì vậy, chủ trương của UBND tỉnh cũng ưu tiên giải quyết số lao động tại chỗ. Tuy nhiên, lực lượng lao động này dù rất dồi dào với hơn 40.000 người nhưng tỷ lệ lao động địa phương đã qua đào tạo còn thấp (17,26%), với lao động này nên hỗ trợ kinh phí học nghề để tạo nguồn. Vì lao động nghề là lực lượng lao động mà khu kinh tế cần với số lượng lớn lại không yêu cầu ở trình độ tri thức cao. Bên cạnh đó, nên khuyến khích sự phát triển của hệ thống trường dạy nghề và các trung tâm đào tạo để định hướng đào tạo các ngành nghề theo nguyện vọng của người lao động và nhu cầu tuyển dụng của các doanh nghiệp. Đối với trường trung cấp Nghi Sơn cần xây dựng và nâng cấp cơ sở vật chất và đào tạo theo hướng ưu tiên nhân lực cho khu kinh tế Nghi Sơn. Đồng thời, đôn đốc chủ đầu tư tập trung triển khai xây dựng và sớm đưa vào hoạt động Trường Cao đẳng nghề Licogi đáp ứng nhu cầu nhân lực tại chỗ.

3.3.6. Không ngừng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng cho nhu cầu phát triển

Hiện nay, hai trường đại học đóng trên địa bàn Tỉnh là Đại học Hồng Đức và Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh cơ sở Thanh Hoá đều đã có các ngành đào tạo đón đầu xu hướng phát triển của Nghi Sơn đó là ngành hoá dầu, điện tử, cơ khí... Ban quản lý khu kinh tế Nghi Sơn nên đề xuất với Tỉnh Ủy định hướng các trường đào tạo nhân lực đáp ứng nhu cầu phát triển của Nghi Sơn. Hơn nữa, dưới sự chỉ đạo của UBND Tỉnh Thanh Hoá, Trường Đại học Hồng Đức đang có đề án liên kết đào tạo nguồn

nhân lực chất lượng cao với các nước có nền giáo dục phát triển như Anh, Pháp, Mỹ, Thụy Điển, Singapore... Ban quản lý khu kinh tế Nghi Sơn nên xin các chỉ tiêu đào tạo và cử người đi đào tạo nguồn lực chất lượng cao này để làm nòng cốt phát triển sau này.

Cùng với sự phát triển của nền công nghiệp tiên tiến, hiện đại, khu kinh tế Nghi Sơn cần thu hút các chuyên gia kỹ thuật từ nước ngoài đến làm việc. Muốn người lao động nước ngoài làm việc và cống hiến lâu dài thì phải có nơi ăn ở sinh hoạt thuận lợi, tiện nghi và phải có chính sách riêng để thu hút đối tượng lao động này.

3.3.7. Triển khai các biện pháp nâng cao thu nhập và phúc lợi cho người lao động làm việc tại Khu kinh tế Nghi Sơn

Trong bối cảnh nền kinh tế khó khăn lại phải cạnh tranh lao động như hiện nay, để tăng cường khả năng thu hút lao động cho các doanh nghiệp sản xuất kinh doanh trong Khu kinh tế Nghi Sơn, thì các biện pháp tăng lương, tăng phúc lợi cho người lao động là việc làm hết sức cần thiết. Thực hiện đúng, đủ, kịp thời các chế độ, chính sách đối với người lao động, đặc biệt là quyền lợi về tham gia bảo hiểm; có các chính sách đãi ngộ thích đáng đối với người lao động về tiền thưởng, tiền tăng ca, hỗ trợ khẩu phần ăn,... cũng như các biện pháp hỗ trợ khác đối với người lao động như: hỗ trợ tiền xăng xe đi lại, tiền nhà ở... nhằm góp phần giảm bớt những gánh nặng vật chất trong điều kiện giá cả tăng cao như hiện nay.

Bên cạnh việc hỗ trợ về vật chất, doanh nghiệp cũng cần chú trọng cải thiện điều kiện, môi trường làm việc cho người lao động; tạo điều kiện cho người lao động được tham gia học tập, nâng cao trình độ văn hóa, chuyên môn, có điều kiện thăng tiến và chăm lo đời sống tinh thần cho bản thân và gia đình họ. □

Tài liệu tham khảo:

1. Ban quản lý KKT Nghi Sơn (2010), Đề án Đào tạo và giải quyết việc làm cho người lao động tại KKT Nghi Sơn.
2. Bộ Kế hoạch và đầu tư, Tổng kết hội thảo về cơ chế, chính sách phát triển các Khu kinh tế ven biển tại KKT Chu Lai, ngày 27/8/2011.
3. Xuân Cường (20/6/2012), Khu kinh tế Nghi Sơn có 6 dự án đầu tư nước ngoài với số vốn đăng ký hơn 6,8 tỷ USD, <http://baothanhhoa.vn>.